

eksistere en saadan almindelig Anstuelse der. Vi have ikke Lust til at have tvungne Tilhørere; vi ønske, at vore Tilhørere høre os af egen Drift og ikke for Examinens Skyld. Den ærede Rigsdagsmand for Præstø Amts Ste Valgtreds (Thurah) talte om det Udførlige i, at der kunde opstaae en Concurrance imellem Universitetets Professore og private Docenter, som docerede i de samme Fag. Han kom derved til at hittede, at, for at en saadan Concurrance kunde blive fuldstændig, maatte man med det Samme — hvis jeg forstod den ærede Taler rigtigt — sørge for, at Universitetets Lærere ikke bleve lønne alene af Staten, men ogsaa af deres Tilhørere; men i den Henseende ere Forholdene ved Universitetet i den Grad forskjellige ved de forskjellige Faculteter, at der aldeles ikke vil kunne være Tale om nogen Forandring. For Diebliffet er det ikke mange Forelæsninger ved Universitetet, der betales; der er nogle enkelte i det juridiske, og vel ogsaa i det theologiske Facultet, hvormed dette er Tilfældet, men udenfor disse er der saagodt som ikke en eneste Forelæsning, der betales, eller kan betales. Jeg skal i saa Henseende blot henvide til Forelæsningerne til den philologiske-historiske Embedsexamen. Naar man der, høit at regne, har et Antal af 15 Tilhørere, og af disse de 10 ere i den Grad ubemidlede, at man i ethvert Tilfælde vilde blive nødt til at læse frit for dem, følger det af sig selv, at Betaling for Forelæsningerne ikke paa nogen Maade vil kunne indføres som et Middel til at fremme Forelæsninger af private Docenter. Det blev ligeledes hittedet af den ærede Rigsdagsmand, at man ved at opheve al Afgangsexamen til Universitetet og henlægge Afgjørelsen af Elevernes Modenhed til Skolerne, uden Afholdelse af Examen, muligt kunde spare Noget, og det blev tillige antydet, at Skolerne derved maaskee kunde faae saa megen større Frihed ved Underviisningen. En saadan Foranstaltning vilde efter min Mening have den modsatte Virkning. Jeg har rigtignok i sin Tid udtalt denne Tanke som en Mulighed, og jeg skal ikke fratægge mig, hvad jeg dengang har udtalt. Jeg vilde kunne tænke mig, og maaskee under visse Omstændigheder meget kunne anbefale en saadan Ordning, isølge

hvilken Skolerne dimittere, uden at der afholdes nogen Examen; men der bliver dog en overordentlig stor Mængde private Dimittender tilbage, for hvilke der i ethvert Tilfælde maa kræves nogen Garanti, saa at Afgangsexamen ikke ganske kan falde bort. Hvis Examen skulde bortfalde, vilde man, forekommer det mig, alermindst kunne undvære Statens Control med Skolerne. Naar man derfor har tænkt sig den Mulighed, at Skolerne derved kunde blive stille friere, troer jeg altsaa, som sagt, at dette vilde have den modsatte Følge, at Skoleinspektorens Control med Skolerne da maatte blive desto stærkere, og disse altsaa blive mere bundne. At ikke blot de offentlige lærde Skoler, men ogsaa de private fik Tilladelse til at indrette deres Plan, som de selv ønskede det, forekommer mig kun kan skee i det Tilfælde, at man gjenoprettede den gamle fælles Afgangsexamen ved Universitetet og sagde: Vi forlange ingen anden Control end Examen selv.

Suel: Det er kun nogle ganske faa Bemærkninger, jeg skal tillade mig med Hensyn til nærværende Lovforslag. Jeg savner i § 2. en Bestemmelse om, hvorvidt Professorene ved Universitetet skulle holde Forelæsninger og Examinatorier gratis, eller der ved Siden af den Lønning, der er tillagt dem, er paatænkt at give dem Ret til at beregne sig Forelæsningsgebyr og Honorar for Examinatorier. Ifølge Universitetsfundatsen ere Professorene berettigede til at beregne sig 4 Rd. — om jeg husker ret — om Halvaaret for hver Forelæsning med Undtagelse af den mathematiske Professor, som har Tilladelse til at beregne sig 5 Rd. Honoraret for Forelæsningerne er vistnok kun lidet indbringende, hvormod Honoraret for Examinatorier for visse Professore ikke er ubetydeligt. Jeg for mit Vedkommende vil hverken udtale mig for, at det bibeholdes, eller at det bortfalder, men jeg har ikke villet undlade at bemærke, at Loven vistnok burde indeholde en Bestemmelse derom. — I § 3 er der paalagt de Universitetslærere, som herefter ansættes, uden særligt Vederlag at holde de Forelæsninger og lede de Øvelser i den polytekniske Lærestanstalt, som henhøre under deres Fag. Jeg finder denne Bestemmelse aldeles naturlig, og